

5771

	TASTE OF	
	LIMMUD	

הישן יתחדש והחדש יתקדש

...hajasjan jitchadesj wehechadasj jitkadeesj...
...wat oud is wordt vernieuwd en wat nieuw is wordt geheiligd...
Rav Kook, de eerste opperrabbijn van Israel
Igrot Haraya, Igeret 164

Sjabbat 19 maart 2011 / 13 adar II 5771
Sidra Tsav, Wajikra [Leviticus] 6:1-8:36, Tanach blz. 205-212
Haftara Sjabbat Zachor: I Sjmoeëel 15:2-34, Tanach blz. 568-570

Vertaling: Sera Spanier

Voor het origineel zie www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5770/Tsav

---

TSAV

Tsav gaat verder met het thema over de offers. Het brengt de verschillende offers met elkaar in verband: het brandoffer, graanoffer, schuldoffer en vredesoffer. Het beschrijft tot in de kleinste details hoe deze offers moeten worden uitgevoerd.

Tsav – Hanah Kehat

Hannah Kehat is de oprichster en eerste voorzitter van Kolech: The Religious Women's Forum (een grote en invloedrijke internationale orthodoxe vrouwenorganisatie) en is actief betrokken bij feministische initiatieven in Israël. Ze geeft lezingen over educatie en Joodse studies bij verschillende instituten en heeft studieprojecten ontwikkeld voor een aantal van hen. Ze heeft een doctoraat in Joodse filosofie behaald aan de Hebreeuwse Universiteit van Jeruzalem. Hanah Kehat heeft ook veel wetenschappelijke en populaire artikelen gepubliceerd en tevens het boek Mishnat Hanatziv.

Sidra Tsav opent met het voorschrift het brandoffer, de *Korban Olaa* te brengen. Het moet verbrand worden in het constant brandende vuur op het altaar en de hele nacht daar blijven branden. De Tora benadrukt tot driemaal toe dat het vuur steeds moet blijven branden, het mag niet doven. Het brandoffer en het continue brandende vuur weerspiegelen de unieke ontmoeting tussen de mens en God, die Zijn tegenwoordigheid gegarandeerd heeft te midden van de stervelingen. God wordt in het vuur geopenbaard en met het brandoffer laat de mens zijn wil en toewijding zien om dichter bij God te komen en zijn leven aan Hem te offeren.

Gods tegenwoordigheid in vuur vinden we in het boek Beresjiet [Genesis]: in de brandende fakkel die tussen de (dier)helften doorging (15:17), in de niet-verterende vlam in het brandende braambos (Sjemot [Exodus] 3:2), in de vuurzuil die het volk op hun tocht door de woestijn leidde (Sjemot 13:21), in de openbaring van Zijn licht aan de wereld toen de Eeuwige op de berg Sinaï zijn woord aan het volk gaf door neer te dalen in vuur (Sjemot 19:19) en toen Zijn *Sjechina* aan het verzamelde volk verscheen in een felle vlam en men

zich ter aarde wierp (Wajikra 9:24). Het brandende vuur vertegenwoordigt de hoogste spirituele basis voor ons stoffelijke bestaan, de heiligheid, de levensbron, de warmte, de verlichting van de weg van Waarheid en groei. De afwezigheid van vuur benadrukt duisternis, dood en stagnatie.

Vuur leert ons ook het geheim van reductie, de grenzen en de beperkingen, het meegaan met en het afstand houden van de onbereikbare heiligheid waaraan we ons branden. Dit aspect wordt geopenbaard bij de brandende braamstruik: ".....kom niet dichterbij! Trek je sandalen uit want de grond waarop je staat is heilig" (Sjemot 3:5). Op dezelfde wijze waarschuwde God Mosjee bij de voorbereiding van de openbaring aan de berg Sināi: "Ga naar beneden en waarschuw het volk dat ze niet [de afscheiding] doorbreken naar [de Aanwezigheid van] God om te kijken, want dan zullen velen van hen sterven. Zelfs de *kohaniem* [priesters], die [gewoonlijk] wel in de nabijheid van Gods Aanwezigheid mogen komen moeten geheiligd worden opdat Zijn toorn niet tegen hen zal losbarsten" (Sjemot 19:21-22). Op een bijzonder manier wordt het gevaar van het doorbreken van de gewijde demarcatie door het gebeuren met de zonen van Aharon geopenbaard: "....en zij brachten voor God een vreemd vuur, vuur dat Hij niet had voorgeschreven. Een felle vlam sloeg uit van God en verteerde hen, zodat ze daar in de nabijheid van de Eeuwige stierven" (Wajikra 10: 1-2).

Het brandoffer leert ons ook de grenzen van de enorme kracht van het verlangen om dichtbij God te komen en jezelf voor Hem op te offeren. Deze voorstelling komt voor het eerst in de Tora voor bij de opdracht [aan Awraham] om Jitschak te offeren. "Offer hem op als een brandoffer." Het hout dat Awraham hakt, wordt "het hout voor het offer" genoemd (Beresjiet 22:2-3). Jitschak zoekt het lam voor het brandoffer en uiteindelijk brengt Awraham de ram "als een offer in plaats van zijn zoon"(Beresjiet 22:13). Het vroege opstaan van Awraham en zijn intense activiteit laten zijn extreme bereidheid zien om zijn zoon –die alles voor hem was– te offeren. Inderdaad, voordat hij een zoon had zei Awraham tegen God: "Wat voor zin heeft het mij te belonen? Ik zal kinderloos sterven" (Beresjiet 15:2). God moest Awraham tegenhouden en hem leren dat zijn wens -die in de landen van de wereld de vorm nam van kinderoffers (de aanbidding van Molech)- aan banden moest worden gelegd en duidelijke grenzen krijgen. "Raak de jongen niet aan, doe hem niets!" (Beresjiet 22:12). Het binden van Jitschak (*Akedat Jitschak*) werd later een symbool voor die Joden die zichzelf offerden op de brandstapel voor God gedurende donkere periodes onze geschiedenis van vervolgingen en bevelen van vernietiging.

De ram is gelijk het schaap het dierlijke brandoffer, dat de grote devotie van de mens in zijn zoeken naar God symboliseert. Het continu brandende vuur toont de aanwezigheid van de *Sjechina* aan en herinnert ons aan Gods nabijheid, maar houdt tegelijkertijd onze religieuze passie in bedwang: zoals de bouw van het heiligdom en alle details voorzien in een perfect gedetailleerde manier om dichterbij God te komen. Dit omvat aan de ene kant de juiste manier om God met overgave en enthousiasme te dienen en aan de andere kant geeft het de grenzen aan om deze toegewijde dienst niet te laten ontaarden in een afgodendienst.

Om deze reden worden de opdrachten aan Aharon en zijn zonen zo zorgvuldig doorgegeven door Mosjee; zij zijn ook onderdeel van de Tempeldienst: God sprak tegen Mosjee en zei: "Geef Aharon en zijn zonen de volgende instructies: dit zijn de voorschriften voor het brandoffer: het brandoffer moet de hele nacht op het altaar blijven branden, het vuur op het altaar mag niet doven" (Wajikra 6:1-2). "Het vuur op het altaar moet daarop ontstoken worden, het mag niet doven... Elke ochtend vroeg moet de *koheen* hout op het vuur doen, er een nieuw brandoffer op leggen en het vet van het vredeoffer erop verbranden. Het vuur op het altaar moet steeds blijven branden, het mag niet doven" (Wajikra 6:5-6).

De verwijzingen naar *Akedat Jitschak* vallen op in deze *pesoekim* (verzen): de vroege ochtend doet ons denken aan Awraham die vroeg in de ochtend opstond, het schaap komt overeen met de ram en het noemen van het vuur op het altaar en de *Akeda* wijzen allen naar het verheven idee van het altijd aanwezige vuur van God dat in ieder van ons brandt en de voortdurende opofferingsgezindheid van het volk Israël. Zij gaan hand in hand met de wederzijdse fijngevoeligheid en de terughoudendheid, die in deze symbolen wordt uitgedrukt. In de woorden van rabbi Jehoeda Ibn Sjmoeël Abbas (12^e eeuw, Marokko) in zijn grote

liturgische gedicht voor Rosj Hasjana: "Denk aan mij op de Dag van het Oordeel: de binder, de gebundene en het altaar."

Een andere invalshoek – Limmoed team

"Dit zijn de voorschriften van het *chataat*, het zondeoffer: op dezelfde plaats waar het brandoffer geslacht wordt, moeten ook het *chataat* worden geslacht" (Wajikra 6:18).

De *chataat* werd gebracht voor onopzettelijke overtredingen, die beschouwd werden als zware zonden; dit offer werd op dezelfde plaats gebracht als die voor relatief kleine zonden of voor zondige gedachten. Dit werd gedaan zodat degene die het *chataat* bracht zich niet bovenmatig zou hoeven te schamen. Het beschermen van gevoelens van andere mensen is een centrale waarde in de Tora.

In de *Gemara* (hoofddeel van de Talmoed), Ketoebot 67b wordt een verhaal verteld over een arme man die werd bijgestaan door Mar Ukva, die elke dag geld onder de deur van de arme man schoof. De arme man wilde weten wie hem dat geld gaf en besloot vanuit zijn deur toe te kijken als het geld werd bezorgd. Die dag was Mar Ukva laat en het was zo donker dat hij besloot zijn vrouw mee te nemen. Toen ze bij de deur van de arme man aankwamen, schoven zij het geld eronder door terwijl de arme man probeerde te zien wie het waren. Mar Ukva beseftte dat de man zich zou schamen als hij te weten kwam dat hij geld rechtstreeks van de grote wijze man zou ontvangen, dus renden hij en zijn vrouw weg en verborgen zich voor de man. Echter, de enige plek om zich te verbergen was in een oven. De kolen waren eruit gehaald, maar de oven was nog heet. Mar Ukva en zijn vrouw verdroegen liever enige tijd het ongemak van een hete oven, dan de arme man zich beschaamd te laten voelen.

Wij zouden er allemaal meer aan moeten denken hoe ons doen en laten gemakkelijk andere mensen tot schande kan brengen en hoe voorzichtig we moeten zijn met wat we doen en zeggen.